

EMELIE BARTELDS

SUZANNE VLEK

1.

HOGE

VERWACHTINGEN VAN HET KANS!OVERLEG

Zo vroeg mogelijk de juiste ondersteuning inzetten. Dat beoogt het zogenoemde Kans!overleg dat samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO vanaf schooljaar 2020-2021 organiseert voor onder andere peuters met extra ondersteuningsbehoeften. Als er zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind en het perspectief van onderwijs niet duidelijk is, komen de betrokkenen rond de derde verjaardag van het kind bij elkaar om ervoor te zorgen dat het kind doorstroomt naar de juiste onderwijsplek en daar adequate ondersteuning krijgt. Emelie Bartelds en Suzanne Vlek zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van dit initiatief; Bartelds als gedragsdeskundige van het samenwerkingsverband, en Vlek als procesmanager voorschoolse educatie van de gemeente Geldrop-Mierlo.

Het Kans!overleg is bedoeld voor alle kinderen die vastlopen of dreigen vast te lopen op de basisschool, maar de overgang van voorschool naar school is een belangrijk speerpunt van het overleg. Hoewel samenwerkingsverbanden passend onderwijs formeel alleen verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van leerplichtige kinderen, heeft het samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO ervoor gekozen om ook te investeren in de voorschoolse periode. Hoe vroeger wordt gestart met de juiste ondersteuning, hoe groter de kans dat de overgang naar school soepel verloopt en zwaardere ondersteuning in de toekomst niet

nodig is. “We zagen dat er teveel kinderen vanuit voorschoolse voorzieningen doorstromen naar speciale voorzieningen of terechtkomen op een plek die niet passend is”, zegt Bartelds. “Als je er eerder bij bent, en met de juiste partners om de tafel zit, kun je dat voorkomen.”

VRAAGGESTUURD

En dat is precies wat het Kans!overleg vanaf komend schooljaar gaat doen. Het werkt als volgt: als er zorgen zijn over een kind en/of niet duidelijk is wat de beste onderwijsplek is, meldt de voorschoolse voorziening het kind rond de derde verjaardag aan bij het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband organiseert vervolgens een Kans!overleg met de ouders, de voorschoolse voorziening die het kind heeft aangemeld, de betreffende gemeente en indien relevant de jeugdarts van het consultatiebureau.

Samen bespreken zij de kansen en belemmeringen van het kind op de verschillende ontwikkelgebieden en bedenken en organiseren zij een passend onderwijs-zorgarrangement. Door hiermee al vroeg te beginnen, kan het kind als het drie jaar en negen maanden is worden aangemeld bij een passende vervolgplek waar het passende ondersteuning krijgt. Bartelds: “We halen het gesprek over het onderwijsperspectief dus naar voren, ook omdat er dan nog tijd is om dingen te regelen voordat het kind naar school gaat. Die tijd is vaak nodig omdat we ervoor

kiezen om vraaggestuurd te werken: we zitten niet vast aan bestaande arrangementen. In het Kans!overleg gaan we out of the box en creatief kijken wat dit kind nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen. We gaan op zoek naar de juiste interventies en stellen als samenwerkingsverband middelen beschikbaar, zodat de school passende ondersteuning kan bieden.”

VASTE CONTACTPERSONEN

Omdat het vaak gaat om kinderen die zorg/jeugdhulp nodig hebben, is de gemeente een belangrijke partner. Om efficiënt en slagvaardig te kunnen werken, heeft het samenwerkingsverband aan de tien betrokken gemeenten gevraagd om een vaste contactpersoon voor het Kans!overleg aan te wijzen. “We willen graag korte lijntjes met de gemeenten,” legt Bartelds uit, “omdat het gaat om gezamenlijk gefinancierde onderwijszorgarrangementen. Deze contactpersoon is ook verantwoordelijk voor het inzetten van juiste interventies vanuit de gemeente. Dan is het belangrijk dat je dezelfde taal gaat spreken, elkaars werelden goed gaat begrijpen en samen vanuit het kind denkt en handelt. Dat gaat makkelijker als je met vaste mensen werkt. Het was nog best een toer om bij alle gemeenten een vaste contactpersoon te krijgen. Niet vanwege visieverschillen, want de gemeenten staan hier helemaal achter, maar doordat elke gemeente weer een andere organisatiestructuur heeft en het soms tijd kostte om de juiste

persoon te vinden voor het Kans!overleg.”

Dat alle partijen goed gaan samenwerken en het belang van het kind daarbij voorop stellen, is essentieel, stelt Vlek. “Een goede samenwerking is de belangrijkste succesfactor, maar tegelijkertijd een van de lastigste elementen. Dat heeft te maken met het feit dat verschillende werelden bij elkaar komen, maar ook doordat professionals door de waan van de dag geneigd zijn om vooral dingen te doen die binnen hun eigen werksfeer liggen, terwijl het in het Kans!overleg vaak gaat om gecompliceerde casuïstiek, die de grenzen van de eigen expertise overschrijdt en een multidisciplinaire aanpak vereist. Mensen moeten over hun eigen muurtjes heen kijken en samenwerken met andere disciplines. Daarom is het belangrijk om veel te investeren in relatiebeheer.”

ouders meenemen

Streven is dat de professionals in het Kans!overleg steeds meer op dezelfde manier naar kinderen gaan kijken en hetzelfde gaan handelen. Zo wordt casuïstiek in het Kans!overleg besproken volgens een vaste methodiek. “We hebben ervoor gekozen om te gaan werken met de handelingsgerichte procesdiagnostiek (HGPD)”, vertelt Bartelds. “Volgens die methode kijk je naar de kansen en belemmeringen van een kind, en maak je op basis daarvan een oplossingsgericht en efficiënt plan. De vaste

contactpersonen van de gemeenten worden in deze methodiek geschoold en we worden daarin als Kans!overleg begeleid door BCO.”

Zeer essentieel is de betrokkenheid van de ouders bij het Kans!overleg. Het is voor de ontwikkeling van het kind van groot belang dat de ouders zorgvuldig worden meegenomen in het proces, benadrukt Vlek. “Als er zorgen zijn over een kind, maakt dat ouders heel erg kwetsbaar, omdat ze intens graag willen dat het goed gaat met hun kind. Het is heel belangrijk dat het voor ouders normaal wordt om te praten over de zorgen die er zijn over hun kind. Daar kan het Kans!overleg een bijdrage aan leveren door de problematiek van het kind zo vroeg mogelijk bespreekbaar te maken. Natuurlijk moeten de ouders de regie houden. Als je vroegtijdig dit gesprek voert, ouders goed meeneemt in het proces, en samen tot een oplossing of keuze komt, kun je ook eerder de juiste ondersteuning inzetten.”

SYSTEMISCHE AANPAK

Voor het samenwerkingsverband is het nieuw om zo vroeg met ouders in gesprek te gaan, vertelt Bartelds. “Gebruikelijk is dat ouders een formulier invullen en ondertekenen als de school bij het samenwerkingsverband een arrangement aanvraagt. De ouders zijn voor het samenwerkingsverband dan geen gesprekspartner. De vraag is daardoor ook wat eenzijdig, namelijk vanuit het perspectief van

de school, terwijl er misschien ook inzet nodig is in de thuissituatie. Nu kiezen we voor een systemische aanpak en gaan we aan de voorkant al met elkaar en met ouders in gesprek. De ervaringen gaan leren wat dat oplevert, maar we hebben er hoge verwachtingen van.”

TIPS

- Het draait om relaties en communicatie. Investeer in relatiebeheer.
- Investeer als samenwerkingsverband ook al in de voorschoolse periode. Daarmee kun je zware ondersteuning later voorkomen.
- Investeer in het contact met ouders en neem de ouders heel goed mee.

MEER INFORMATIE

Emelie Bartelds

e.bartelds@swv-peellandpo.nl

Suzanne Vlek

s.vlek@geldrop-mierlo.nl